

Socialnämndens verksamhetsanalys 2026 och plan 2027–2028

Innehållsförteckning

1	Kommunens styrmodell.....	3
1.1	Årshjul.....	4
2	Uppdrag och Ansvar.....	5
3	Strategisk analys	6
4	Nämndens behov	6
4.1	Behov utifrån Enköpings kommuns trend- och omvärldsanalys.....	6
4.2	Behov utifrån lagar och myndighetskrav	9
4.3	Övriga behov	11
4.4	Totalt behov utöver ram	14
5	Ekonomi.....	14
5.1	Driftbudget	14
5.2	Förändringar i driftsbudget.....	16
5.3	Taxor och avgifter	19
6	Förändringar om ramen minskas	20
7	Investeringsplan 2026–2035	21
7.1	Analys av nämndens investeringsbehov	21
7.2	Skattefinansierad investeringsplan	22
7.3	Större investeringar efter 10-årsplanen.....	22

1 Kommunens styrmodell

All styrning i Enköpings kommun tar sin utgångspunkt i kommunens vision. Visionen är gemensam för hela kommunkoncernen och ska fungera som en ledstjärna för kommunens utveckling i helhet. Det är kommunfullmäktige som beslutar om kommunens vision. Medborgarfokus och ett hållbart förhållningssätt ska genomsyra allt vi gör.

Vart fjärde år beslutar kommunfullmäktige om en långsiktig plan för kommunkoncernen. Den långsiktiga planen utgör den politiska viljan och anger färdriktningen för kommunkoncernen de kommande fyra åren. Kommunfullmäktige beslutar även om andra styrdokument som avser hela kommunen/koncernen.

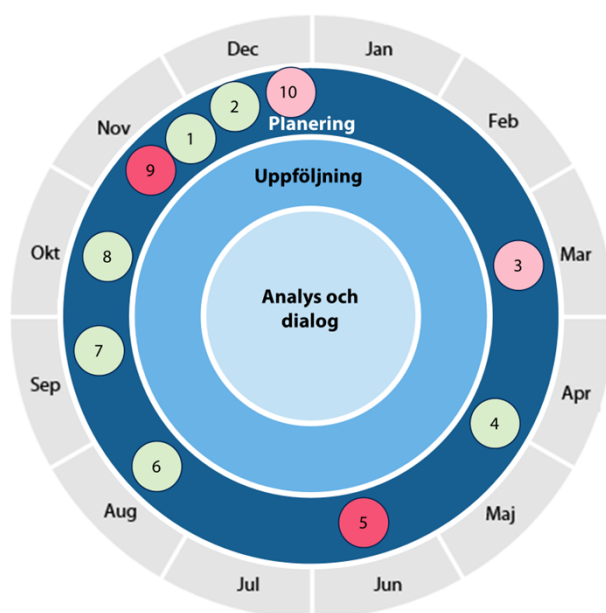
Varje nämnd, bolag och förbund ansvarar för att bedriva en effektiv verksamhet med god kvalitet med utgångspunkt i grunduppdraget, de ekonomiska förutsättningarna samt kommunfullmäktiges politiska målbild och mål, uppdrag/satsningar och övriga beslut.

Förutom de politiska nivåerna i vår styrning har även förvaltningar, avdelningar och enheter ett ansvar för sitt eget grunduppdrag. Med god kvalitet som utgångspunkt och inom sina ekonomiska förutsättningar har de mandat att utveckla den egna verksamheten genom att definiera utvecklingsmål för verksamheten och genomföra aktiviteter för att nå målen.

Systematisk planering, uppföljning och analys är en central och viktig del i styrmodellen. Varje nämnd och bolag ansvarar för att regelbundet och systematiskt följa upp den egna verksamheten utifrån mål och resultat, kvalitet, ekonomi och personal. Kommunkoncernens gemensamma uppföljning sker vid fyra tillfällen per år. Det gäller perioderna januari-mars, januari-augusti, januari-oktober och för helåret.

1.1 Årshjul

All verksamhet kräver god planering. Kommunens planeringsprocess handlar om att analysera förändringar i omvärlden och identifiera nämnders behov för att kunna genomföra sina uppdrag på ett rättssäkert och kvalitetssäkert sätt gentemot dem vi är till för. Behoven lyfts fram i nämndernas verksamhetsanalyser som beslutas av respektive nämnd under våren. Verksamhetsanalyserna utgör sedan beslutsunderlag till kommunens fördelning av ekonomiska resurser. Planeringsprocessen finns beskriven i årshjulet nedan.

1. Omvärldsdag/Kick-off 2026 års process (november)
2. Planeringsunderlag 2026 års process skickas ut (december)
3. **Verksamhetsanalys 2026 för respektive nämnd tas fram (januari-april)**
4. Dialoger och budgetberedning (april-maj)
5. KS beslut om planeringsförutsättningar 2026 (juni)
6. Kvalitetssäkring (juni-augusti)
7. Dialoger och budgetberedning (september-oktober)
8. Kommunstyrelsen behandlar budgeten (oktober)
9. Kommunfullmäktiges budgetbeslut (november)
10. Nämnders beslut om Nämndplan med budget + internkontrollplan (december)

2 Uppdrag och Ansvar

Socialnämnden ansvarar för att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänst enligt:

- socialtjänstlagen (2001 :453), SoL med kompletterande lagar rörande individ- och familjeomsorg, med undantag av budget- och skuldrådgivning
- lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU
- lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, LVM
- begravningslagen (1990:1144)

Socialnämnden ansvarar för de uppgifter som enligt lag eller författning åligger socialnämnd och som inte någon annan nämnd har fått i uppdrag att ansvara för. Detta gäller till exempel socialnämnds uppgifter enligt:

- föräldrabalken (1949:381), FB
- äktenskapsbalken (1987:230), ÄktB
- lag (2016:1013) om personnamn
- ärvdabalken (1958:637), ÄB
- lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, LuL
- brottsbalken (1962:700), BrB
- körkortslagen (1998:488).

Socialnämnden har följande ansvarsområden:

- samordningsansvar när det gäller psykiskt och socialt omhändertagande vid stora katastrofer och olyckor,
- kommunens yttranden enligt hemvärnsförordningen
- förebyggande och uppsökande socialt arbete

Socialförvaltningen är organiserad i åtta avdelningar vilka har varsin specifik inriktning. Myndighetsutövningen och öppenvården finns fördelad inom sex avdelningar. Övriga två avdelningar arbetar med arbetsmarknadsåtgärder.

Från 1 januari 2025 har ansvaret för arbetsmarknadsenheten flyttats från Utbildning- och arbetsmarknadsnämnden till Socialnämnden.

3 Strategisk analys

Socialnämndens verksamhetsanalys för 2026-2028 visar att nämnden står inför en minskad ekonomisk ram. Detta beror på det effektiviseringskrav som finns på nämnden som för år 2026 förväntas omfatta 7 MKr. Även inför budgetåren 2027 och 2028 förväntas Socialnämnden effektivisera sin verksamhet.

Socialnämnden har i nämndplan uttalat att insatser ska ges i öppna former och externa placeringar nyttjas i en lägre omfattning varför kommande effektiviseringar verkställs genom minskad budget för placeringar.

Socialtjänsten står inför en förändring. Den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft 1 juli 2025 innebär förändrade arbetssätt med tillgänglighet, förebyggande insatser och evidens som ledande värdeord. Den nya lagen kommer att innebära förändringar inom Socialnämndens budgetram genom att stöd och insatser ska göras mer tillgängliga samtidigt som myndighetsutövningen bedöms minska i omfattning.

Utöver det finns ett flertal förslag om förändringar som kan komma att påverka nämndens ansvar och arbete framåt. Nämnden kommer med stöd av förvaltningen att bevaka dessa för att ha en god beredskap om dessa visar sig kunna leda till ökade kostnader och ambitionshöjningar i verksamheten.

4 Nämndens behov

4.1 Behov utifrån Enköpings kommuns trend- och omvärldsanalys

Ojämlika livsvillkor och folkhälsa

Socialnämnden har ett övergripande ansvar för att erbjuda kommuninvånarna stöd enligt socialtjänstlagen. I och med en ny socialtjänstlag 1 juli 2025 ställs högre krav på att socialtjänstens insatser ska vara förebyggande, lätt tillgängliga, jämställda och jämlika och utgå från kunskapsbaserade metoder och forskning. Målsättningen är att socialtjänstens stöd ska erbjudas i ett tidigt skede, innan ett problem växt sig stort och kräver omfattande insatser. En förhoppning är att nämndens verksamheter på så sätt når fler kommuninvånare som tidigare inte varit i kontakt med socialtjänsten, men där ett lätt tillgängligt stöd kan vara tillräckligt för att undanröja eventuella behov av mer omfattande insatser.

Förändringarna i lagstiftningen innebär även att nämndens verksamheter behöver utveckla och skapa nya arbetssätt för att möta kommuninvånarnas behov. Detta behöver ske i samverkan med andra aktörer så som skola, fritid, andra myndigheter och civilsamhälle. Tillsammans med andra kan socialtjänsten bidra till att stärka frisk och skyddsfaktorer som god hälsa och välbefinnande, trygg uppväxt, meningsfull fritid, goda relationer, sysselsättning, bostäder och utbildning. Våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck kan även uppmärksammas och förebyggas tillsammans med andra samhällsaktörer.

Utvecklingen av ojämlika livsvillkor kan ses i flera olika undersökningar, där skillnader mellan målgrupper och var i kommunen man är bosatt synliggör att det finns ojämlikheter i livsvillkor och hälsa. Socialnämnden behöver i större utsträckning möta invånare där behoven är som störst och

där kommuninvånare befinner sig. Mötet behöver ske utanför kontoret och utgå från den enskildes önskemål för att uppnå ett mer personcentrerat arbetssätt.

Både unga och vuxna skattar sin allmänna hälsa relativt låg. En ökad andel vuxna skattar att de lider av oro, ängslan och ångest, stress och upplever sig ha psykiska påfrestningar. Dessa riskfaktorer kan komma att innebära ett behov av kontakt och stöd från socialtjänsten.

1 av 5 barn i Enköpings kommun växer upp i en familj med låg ekonomisk standard. Det är även 1 av 5 barn som enligt Boverkets norm lever i trångboddhet. Låg ekonomisk standard och trångboddhet är riskfaktorer som kan påverka möjligheten till goda uppväxtvillkor för barn och unga då de i högre utsträckning kan drabbas av både fysisk och psykisk ohälsa, sämre förutsättningar till läxläsning och fritidsaktiviteter.

Socialtjänsten verkar för hjälp till självhjälp genom att stärka individens egen förmåga och genom egna resurser ta ansvar för sin egen situation. I förekommande fall behöver stöd erbjudas en längre tid, vilket ska vara noga avvägt utifrån individuella behov.

Socialnämndens verksamheter påverkas i liten utsträckning av de demografiska förändringar kommunen står inför, med färre yngre barn och en ökande äldre befolkning.

Värderingar och samhällsklimat

Desinformationskampanjer mot socialtjänsten har drivits under flera år med olika intensitet. Kampanjerna har lett till en "förtroendekris" för socialtjänstens verksamheter i hela Sverige och varför det är än viktigare att stärka socialtjänstens varumärke och öka förståelsen och kunskapen om vad socialtjänsten kan erbjuda för hjälp. Nämnden behöver ständigt arbeta för att skapa och upprätthålla ett förtroende och tillit i mötet med kommuninvånare och samverkanspartners.

Det finns målgrupper i samhället som är svårare att nå och etablera kontakt med där det blir särskilt viktigt att utveckla nämndens arbetssätt för att nå målet om en jämlik och jämställd socialtjänst. Utökat samarbete med civilsamhället är av stor vikt för att nå alla målgrupper. "Brobyggare" och kulturtolkar är exempel på hur man kan tillvarata kompetens och bygga relationer med hjälp av kommuninvånare mellan myndigheter och särskilda målgrupper. Förtroende för socialtjänsten är en nyckel för att lyckas med det förebyggande arbetet och erbjuda hjälp och stöd i god tid.

Säkerhet och beredskap

Det osäkra omvärldsläget och snabbt föränderliga samhällsutvecklingen påverkar socialnämndens verksamheter. Potentiella hot kan ses till följd av det säkerhetspolitiska läget mellan Ryssland och Ukraina men även systemiska kriser som återkommande cyberattacker innebär risker sett till förekomsten av känsliga personuppgifter i verksamheterna.

Välfärdsbrottslighet kan ses som ytterligare ett hot som kan påverka säkerhetsläget och utmana demokratin.

Teknikutveckling och innovation

Samhällsutvecklingen kräver att offentlig sektor blir mer effektiv och innovativ. För att möta detta är digitalisering en nödvändighet vilket i sig även kan bidra till en ökad tillgänglighet. Utvecklingen

av E-tjänster och digital kommunikation pågår inom förvaltningen.

Socialtjänsten möter några av de mest utsatta grupperna i samhället varför digitaliseringen behöver ske med hänsyn och anpassning till målgruppens förutsättningar och behov, för att inte förstärka ett redan digitalt utanförskap. Samtidigt behöver utvecklingen ske för att möta nya målgrupper och behov hos kommuninvånarna i kontakten med socialtjänsten.

Behovet av att arbeta med innovativ verksamhetsutveckling blir viktigt i utvecklingen mot en ny socialtjänstlag där nya lösningar svarar mot behov och efterfrågan i verksamheterna. En utmaning kan bli att möta det nya och innovativa, då gamla och invanda arbetssätt behöver tas bort till förmån för nya.

Teknikutvecklingen i arbetslivet kan ses som en risk för de kommuninvånare som står längst från arbetsmarknaden. Tillgången till enklare instegsjobb med låg tröskel utmanas då arbetsplatser automatiseras och ställer högre krav på arbetstagaren att kunna utföra självständiga arbetsuppgifter. En risk kan ses där arbetsmarknaden blir mindre tillgänglig för fler invånare vilket kan försvåra möjligheten att nå arbete och egen försörjning.

4.2 Behov utifrån lagar och myndighetskrav

Under de kommande åren förväntas ett flertal förändringar i lagstiftningen att verkställas vilka påverkar Socialnämndens verksamheter.

Från 1 juli 2025 förväntas en ny Socialtjänstlag träda i kraft. Den nya lagen ställer högre krav på att socialtjänstens insatser och stöd ska vara mer förebyggande, lätt tillgänglig, jämställd och jämlik och utgå från kunskapsbaserade metoder och forskning. Insatser ska i större utsträckning kunna erbjudas utan biståndsbeslut.

Omställningen kommer ta tid och förändringen i nämndens verksamheter kommer utvecklas succesivt och pågå under flera år. Det kommer innebära en förflyttning från myndighetsutövning mot öppna insatser och stöd, vilket kommer leda till förändringar av ekonomisk ram mellan myndighet och öppenvård.

En förväntad effekt är ökade kostnader inom öppenvårdsinsatser medan kostnaderna inom myndighetsutövningen väntas minska.

Regeringen har aviserat om statsbidrag för att stödja landets kommuner. Under 2025 tilldelas Enköpings kommun ca 5.7mkr i statsbidrag för att utveckla och anpassa verksamheten till den nya lagstiftningen. Bedömningen görs att omställningen kan hanteras inom tilldelad ram och statsbidrag.

Nationella utredningar pågår även inom ett flertal områden vilka förväntas påverka socialnämndens verksamheter om förslagen verkställs.

Inom området ekonomiskt bistånd finns förslag om aktivitetskrav och bidragstak vilket ställer högre krav på den enskilde och kan leda till förändringar i riksnorm av ekonomiskt bistånd.

Nämnden behöver stärka samarbetet mellan ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad för att möta de förändringar förslagen innebär. Bl.a. genom att erbjuda ett större utbud av aktiviteter och insatser utifrån målgruppens behov och förutsättningar för att nå arbetsmarknaden.

Barnperspektivet bedöms inte ha beaktats i tillräckligt stor utsträckning i utredningen vad gäller

bidragstak vilket är något som kan ses som en risk och påverka barns möjlighet till goda uppväxtvillkor. Nämnden behöver särskilt bevaka hur barnperspektivet kan påverkas om förslagen i utredningarna verkställs.

Ansvar för personer med beroendeproblematik och samsjuklighet kan komma att förändras om Samsjuklighetsutredningens förslag verkställs. Regionerna föreslås överta ansvaret för vård och behandling för målgruppen, kommunerna kommer ha ett fortsatt ansvar för boende, stöd och sysselsättning. Förändringar väntas även inom tvångsvårdslagstiftningen där tvångsvård föreslås bli ett ansvar för Regionerna. Förslag finns att ändra lagstiftningen så att tvångsvård för denna målgrupp sker enligt LPT och att LVM försvinner. Här behöver kommunen se över de arbetssätt vi har idag och hur vi ska möta behov av boende, stöd och sysselsättning efter avslutad tvångsvård. Socialnämndens ansvar för målgruppen kommer förändras och leda till en omfattande påverkan på både myndighet och öppenvård. En skatteväxling mellan kommun och region kan väntas bli aktuellt. Kommunens resurser som frigörs till följd av en förändrad ansvarsfördelning skulle kunna leda till ett mer förebyggande och uppsökande arbete. Samtidigt kan det innebära att personer fortsatt kommer söka stöd hos socialtjänsten för skadligt bruk och beroende varför det behöver finnas en beredskap för att fortsatt möta målgruppen som kanske inte kvalificerar sig för stöd inom hälso- och sjukvården.

Förslagen behöver mötas utifrån ett helhetsperspektiv på individen. Utöver samverkan med hälso- och sjukvården behöver samverkan även ske inom kommunen då ansvaret för målgruppen finns inom både socialnämnden och vård och omsorgsnämnden.

I genomförd översyn av socialpsykiatri kan skillnader mellan förvaltningarnas bedömningar och tillgång till stöd noteras. Detta kan leda till en rättsosäkerhet och ojämlik tillgång till stöd.

Barn och unga med normbrytande beteende och risk för kriminalitet är ett nationellt prioriterat område där ett flertal förändringar i olika lagstiftningar föreslås. Regeringen har bland annat lämnat förslag om att inrätta en statlig myndighet med ansvar för ungdomskriminalitet i syfte att förebygga fortsatt kriminalitet. Verkställs förslaget ges staten och kommunerna ett gemensamt ansvar för uppdraget och brottsförebyggande insatser för den enskilde som tilldöms. Nämndens bedömning är att området kan prioriteras tack vare riktade uppdrag och extern finansiering genom statsbidrag.

Ändringar föreslås i socionomutbildningen där mer fokus föreslås på förebyggande arbete, juridiskt innehåll och kompetens att möta samhällsutvecklingen som råder och motverka organiserad brottslighet och kriminalitet. Vilken påverkan denna förändring kan leda till för nämndens verksamheter är för tidigt att utläsa.

Påverkan på nämndens verksamheter från andra myndigheter

Statliga myndigheters styrning kan få stor påverkan på socialnämndens verksamheter.

Nedläggningen av Statens servicekontor i Enköping 2026 kan få stora konsekvenser för de kommuninvånare som har behov av stöd och vägledning i kontakten med olika myndigheter eller saknar tillgång till digitala verktyg. Nämnden ser en risk att redan utsatta grupper i samhället lämnas utan tillgång till stöd vilket kan leda till ett mer omfattande utanförskap.

Kommunen kan behöva möta upp denna förändring genom att skapa "medborgarkontor" vilket även möter behoven av förebyggande och lätt tillgängligt stöd enligt nya lagstiftningens krav.

Arbetsförmedlingens regleringsbrev påverkar det kommunala uppdraget och ansvaret till personer i behov av arbetsmarknadsinsatser. En förskjutning kan ses där kommunala arbetsmarknadsinsatser förväntas täcka de behov som finns hos enskilda individer som inte tillgodoses inom Arbetsförmedlingens uppdrag. Någon förändring av resursfördelning mellan stat och kommun har ännu inte skett i detta avseendet. Det kan leda till ett antagande om att de kommunala arbetsmarknadsinsatserna behöver utökas och tillsättas mer resurser för att möta de behov som finns i målgruppen.

4.3 Övriga behov

Arbetsmarknad och försörjning

Sedan 1 januari 2025 ansvarar socialnämnden för arbetsmarknadsinsatser i syfte att skapa ett tydligare och sammanhållet arbete mot egen försörjning. Nya strukturer för samarbete behöver formas med utgångspunkt i ett gemensamt uppdrag och ansvar som skapar långsiktiga och hållbara arbetsätt. Verksamheternas gemensamma mål är att bryta långvarigt bidragsberoende och möjliggöra egen försörjning. I jämförelse med andra kommuner har Socialnämnden fler hushåll som är långvarigt beroende av försörjningsstöd varför arbetet inriktat mot målgruppen behöver fortsätta att utvecklas.

Kommuninvånare ska i större utsträckning erbjudas anpassade aktiviteter för att nå arbete och studier. Kvinnor och män behöver ges jämlika förutsättningar att nå arbete och egen försörjning i syfte att öka jämställdheten och undvika ojämlika förhållanden i de insatser och stöd som ges.

Ekonomiskt bistånd kommer fortsatt vara en biståndsprövad insats trots den nya lagstiftningen. Det hindrar dock inte verksamheten från att arbeta än mer i det förebyggande arbetet genom t.ex. uppsökande arbete, närvaro tillsammans med andra verksamheter i lokalsamhället och samverkan med budget och skuldrådgivning. Förebyggande arbete behöver särskilt riktas mot barnfamiljer där det finns ett tydligt samband med att växa upp i ekonomisk utsatthet och som vuxen ha behov av ekonomiskt bistånd.

Konjunkturläget påverkar samarbetet med näringslivet då många företag befinner sig i ett utmanande läge. Svårigheter finns att erbjuda deltagare i arbetsmarknadsinsatser praktikplatser eller arbetsträning då företagens möjligheter att ta emot är begränsade. Fortsätter lågkonjunkturen och förslagen om aktivitetskrav införs kan det bli svårt att leva upp till de krav som ställs på kommunen att erbjuda anpassad sysselsättning och aktiviteter.

Förebyggande arbete

En förflyttning behöver ske från biståndsbedömda insatser till enklare och mer öppna insatser utan behovsprövning, i ett tidigt skede innan ett problem vuxit sig större. Nämndens verksamheter har redan påbörjat arbetet med att erbjuda stöd i ett tidigt skede genom t.ex. samgående mellan mottagning och öppenvård vid inkommen orosanmälan. Genom detta arbetsätt kan insatser erbjudas som öppen ingång och behoven behöver inte utredas om så inte krävs.

Detta förebyggande arbete är viktiga steg mot den nya socialtjänstlagen, men än mer arbete behöver göras, redan före en orosanmälan inkommer. Fokus behöver vara på att stärka hälsa och individers egna resurser och förmågor, t.ex. genom att tillsammans med samverkansaktörer stärka frisk och skyddsfaktorer istället för åtgärdande insatser.

Mötesplatser är en viktigt förebyggande insats där socialtjänsten kan ges möjlighet att i samverkan med andra aktörer möta kommuninvånare där de finns, detta i syfte att även skapa en lätt tillgänglig socialtjänst.

En lätt tillgänglig socialtjänst kan ses utifrån olika perspektiv. Det kan innebära att socialtjänsten finns tillgänglig andra tider för att möta kommuninvånare, men även tillgänglig i kontakt genom att svara på uppkomna frågor utifrån behov för att undanröja eventuella vidare behov av stöd. Förebyggande insatser kan även vara information och kommunikation om vilket stöd som finns att få, gruppverksamhet riktat till föräldrar eller personer med riskbruk eller som anhörig till någon med missbruk eller psykisk sjukdom.

Det förebyggande perspektivet behöver även beaktas i förhållande till samhällsplanering varför socialnämnden behöver vara en självklar och aktiv samverkanspart vid planering och utveckling av nya stadsdelar och byggnationer. Socialtjänstens perspektiv kan bidra med kompetens som är viktig utifrån hur samhällsplanering kan påverka individers möjlighet till goda levnadsvillkor, trygga bostadsområden och förebygga segregation.

Jämställd och jämlik

Socialtjänsten utgör en stor del av den svenska välfärden och spelar en viktig roll i att bidra till ökad jämställdhet och jämlikhet. Detta påtalas särskilt i den nya lagstiftningen. Forskning visar att det finns skillnader mellan män och kvinnor i socialtjänstens handläggning och myndighetsutövning. Vi vet även att män ofta ses som familjeförsörjare och kvinnor som omsorgsgivare vilket leder till att aktiveringsinsatser främst riktas till svenska män. Mammor och pappors föräldraförmåga bedöms olika, där förväntningarna på mamman är högre. Skillnader kan även ses i pojkar och flickors utsatthet kopplat till beteende, aktörskap och självständighet. En jämställd socialtjänst är även en viktig förutsättning i arbetet mot våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck.

För att utveckla och främja en jämställd och jämlik socialtjänst behöver kunskapen och medvetenheten öka för att skapa förståelse om hur detta påverkar de insatser och stöd som erbjuds. För nämnden är det särskilt viktigt att synliggöra de skillnader som finns i livsvillkor mellan olika grupper i samhället och ta ansvar för att minska skillnader i hälsa och levnadsvillkor. På så sätt främjas även jämställdhet och jämlikhet.

Kunskapsbaserad

Utveckling av nya arbetssätt behöver utgå från kunskapsbaserade metoder och forskning. Sedan tidigare invanda och upparbetade arbetssätt kan även behöva av-implementeras till förmån för kunskapsbaserade och kvalitetssäkrade metoder.

Resultat från bedömningsinstrument och insatser behöver följas upp och utvärderas systematiskt på flera nivåer. Analys av resultat på aggregerad nivå är viktig kunskap och underlag i verksamhetsutveckling och vid beslut om prioriteringar.

Systematisk uppföljning förutsätts för att nå ett än mer kunskapsbaserat arbete.

Samverkan

Samverkan sker inom en rad olika former, både formellt och informellt. Samverkan till skola, fritid, hälso- och sjukvård, Polis och andra myndigheter samt civilsamhälle är av stor betydelse för att socialtjänsten ska lyckas med sitt uppdrag. Samverkan behöver utvecklas ytterligare där socialtjänsten ses som en naturlig samarbetspartner som kompletterar annat stöd. Goda exempel

finns där gemensamma hembesök görs med barnhälsovården men det behöver erbjudas på fler arenor och till fler målgrupper. På sikt ser vi behov av att vara mer tillgängliga i stadsdelar/kransorter där vi idag inte finns tillgängliga.

För att lyckas med samverkan behövs en politisk viljeinriktning mot ett gemensamt mål. Stöd i styrning och ledning behövs på flera nivåer för att samverkan ska prioriteras och nå effekt. Detta sker bland annat genom det initiativ som socialnämnden tagit tillsammans med vård- och omsorgsnämnden, utbildningsnämnden och upplevelsenämnden för att arbeta för jämlika uppväxtvillkor och framtidstro hos barn och unga.

Attraktiv arbetsgivare

Det råder stor konkurrens mellan arbetsgivare om den kompetens som nämndens verksamheter behöver för att fullfölja sitt grunduppdrag med god kvalitet. Förvaltningen behöver fortsätta attrahera och behålla medarbetare. Förutom lön och arbetsmiljö är ett nära ledarskap och stöd i arbetet en avgörande faktor för att bibehålla kompetens, nöjda medarbetare och vara oberoende av konsulter.

Välfärdsbrottslighet

Välfärdsbrott är ett hot mot demokratin och riskerar att påverka tilliten till offentliga myndigheter. Denna typ av brottslighet ökar i omfattning och kan ses som systemhotande brottslighet vilket leder till samhällsproblem.

Det är av stor vikt att socialnämndens verksamheter bedriver ett väl utvecklat och systematiskt arbete för att förebygga, identifiera och förhindra välfärdsbrott. Särskilda risker kan ses i samband med utbetalning av ekonomiskt bistånd, så kallade felaktiga utbetalningar (FUT), avtal med privata aktörer inför placeringar utanför det egna hemmet samt beviljande av verksamhetsbidrag.

4.4 Totalt behov utöver ram

I detta avsnitt ska nämnden summera sina totala behov baserat på det som har beskrivits i punkterna 4.1–4.3. Denna summering är en avgörande del av processen, då den utgör grunden för hur behoven identifieras, prioriteras och hanteras vidare i det politiska beslutsfattandet.

Behoven och sammanställningen fungerar som underlag till de politiska satsningar och uppdrag kommunfullmäktige beslutar om i sin årsplan. Sammanställningen bör vara tydlig, strukturerad och baserad på tidigare punkters analys med en prioriteringsordning för att underlätta den politiska processen.

Behov i prioriteringsordning	2026	2027	2028
Behov utifrån Enköpings kommuns trend- och omvärldsanalys	-	-	-
Behov utifrån lagar och myndighetskrav	-	-	-
Övriga behov	-	-	-

Totalt (mnkr)			
----------------------	--	--	--

5 Ekonomi

5.1 Driftbudget

Verksamhet, mnkr	Bokslut 2024	Budget 2025	Förändring 24/25	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Arbetsmarknadsinsatser	-8,7	-13,1	-4,4	-13,6	-14,1	-14,7
Ekonomiskt bistånd	-57,2	-55,6	1,5	-57,0	-57,0	-58,5
Ekonomiskt bistånd, flykting	1,8	0,2	-1,6	0,2	0,3	0,3
Familjehem BoU egna fam.hem	-24,1	-23,1	1,0	-24,4	-25,8	-26,6
Familjehem BoU konsulentstödda	-14,3	-16,0	-1,7	-16,1	-16,5	-16,9
Kommungemensam verksamhet	-19,4	-20,7	-1,3	-21,3	-22,0	-22,6
Nämnd SN	-2,1	-2,0	0,1	-2,1	-2,1	-2,2
Öppna insatser BoU	-20,0	-25,4	-5,4	-26,2	-27,0	-27,9
Ensamkommande flyktingbarn	0,8	0,5	-0,3	0,5	0,5	0,5
Ekonomiskt bistånd (personal)	-12,4	-13,6	-1,3	-14,1	-14,5	-15,0
Mottagning	-10,6	-10,4	0,2	-10,9	-11,2	-11,6
Utredning barn	-19,5	-19,8	-0,3	-20,5	-21,1	-21,8
Utredning vuxen	-7,9	-9,6	-1,7	-9,9	-10,3	-10,6
Samhällsvård BoU	-11,7	-13,8	-2,2	-14,3	-14,7	-15,2
Arbetsmarknadsåtgärder	0,0	-10,0	-10,0	-10,3	-10,7	-11,1
Öppna insatser vuxen	-12,8	-13,5	-0,8	-14,0	-14,4	-14,9
Familjehem vuxen konsulentstödda	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Övrig vuxenvård, våld i nära relation	-4,6	-4,6	0,0	-4,7	-4,8	-4,9
Central administration SN	-3,4	-4,9	-1,6	-5,1	-5,2	-5,3
Verksamhetsledning och utveckling	-1,7	-1,9	-0,2	-1,9	-2,0	-2,1

Öppna insatser vuxen, externa stödboenden	-0,7	-0,1	0,6	-0,1	-0,1	-0,1
Öppna insatser vuxen, särskilt boende	-6,3	-6,4	-0,2	-6,6	-6,7	-6,9
Institutionsvård BoU SIS	-8,8	-4,5	4,3	-4,6	-4,7	-4,8
Institutionsvård BoU	-11,8	-15,1	-3,3	-15,5	-15,8	-16,2
Institutionsvård vuxen SIS	-3,5	-4,2	-0,7	-4,3	-4,4	-4,5
Institutionsvård vuxen	-5,8	-6,4	-0,6	-6,5	-6,7	-6,9
Institution BoU Effektivisering				4,4	6,1	6,1
Institution Vuxen Effektivisering				2,6	2,6	2,6
Familjehem BoU konsulentstödda Effektivisering					1,7	1,7
Totalt, mnkr	-264,3	-293,9	-29,6	-303,0	-311,2	-320,5

Kommentarer till driftbudget

I de enskilda fall där vårdbehoven ej kan tillgodoses i den egna öppenvården sker placering via en extern vårdgivare. Socialnämndens strategi är att vårdbehov skall bedrivas på hemmaplan. För att nå önskad måluppfyllelse och strukturellt nå en ökad grad av förflyttning av extern vård arbetar förvaltningen med tvärteamsarbeten tvärstrukturellt över samtliga avdelningar. Stödjande och behandlande resurser tillgodoses från egen upparbetad öppenvård. Öppenvården som erbjuder högentensiva insatser förebygger att externa placeringar blir aktuella.

5.1.1 Åtgärder för att få budget i balans utifrån beslutade effektiviseringar

	2026	2027	2028
Totalt (mnkr)			

5.2 Förändringar i driftsbudget

5.2.1 Volymförändringar

I resursfördelningsmodellen (RFM) kompenseras nämnderna fullt ut för volymökningar. Vid volymminskningar minskas nämndernas budgetramar motsvarande volymminskningen.

Verksamhet med volymuppräkning i RFM	Volymenhet	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
Ekonomiskt bistånd	Hushåll	425	425	425
Ekonomiskt bistånd, flykting	Hushåll	5	5	5
Öppna insatser vuxen, särskilt boende	Årsplacering	8	8	8
Öppna insatser vuxen, externa stödboenden	Årsplacering	1	1	1
Familjehem BoU egna fam.hem	Årsplacering	80	82	82
Familjehem BoU konsulentstödda	Årsplacering	17	17	17
Familjehem vuxen konsulentstödda	Årsplacering	0	0	0
Institutionsvård BoU SIS	Årsplacering	2	2	2
Institutionsvård BoU	Årsplacering	13,6	13,6	13,6
Institutionsvård vuxen SIS	Årsplacering	1,9	1,9	1,9
Institutionsvård vuxen	Årsplacering	7,5	7,5	7,5
Övrig vuxenvård, våld i nära relation	Årsplacering	5	5	5
Ekonomiskt bistånd (personal)	Inflöde	545,0	545,0	545,0
Mottagning	Inflöde	2 749,0	2 750,0	2 750,0
Utredning barn	Inflöde	1 730,0	1 730,0	1 730,0
Utredning vuxen	Inflöde	510,0	510,0	510,0
Samhällsvård BoU	Inflöde	247,0	247,0	247,0

Ekonomiskt bistånd

Andelen utbetalningshushåll har ökat år 2024 i jämförelse med tidigare år. Under 2024 var antalet utbetalningshushåll i genomsnitt 421 stycken och under 2023 var genomsnittet 407 stycken. Denna ökning fortsätter i början på 2025 då antalet utbetalningshushåll är högre i jämförelse med slutet på år 2024. Trots omvärldsläget med hög inflation och ökande arbetslöshet är det fortsatt få hushåll i jämförelse med år 2022 som kvalificerar sig för ekonomiskt bistånd i kommunen. Antalet hushåll under 2025 beräknas till 432 hushåll i genomsnitt vilket är en volymökning på 7 stycken utbetalningshushåll. Under kommande år bedöms det att antalet hushåll med behov av försörjningsstöd ligger på samma nivå under 2026-2028 som under 2025.

Övrig Vuxenvård (våld i nära relation)

Andelen placeringar i skyddat boende har i början av 2025 minskat sedan december 2024. Socialnämnden behöver ha en god beredskap för att ta emot och bistå våldsutsatta med skydd. Nämnden ska också bistå den enskilde med att planera en återgång till goda levnadsförhållanden efter tiden i skydd. Mot bakgrund av att antalet ansökningar om skyddsplacering minskat samtidigt som tiden i skydd kortats bedömer förvaltningen att antalet årsplaceringar för målgruppen är 5,8 stycken under 2025 och antas ligga 5,0 framåt.

Institutionsvård barn och unga

Inom denna post rymmer sig barn och unga placerade i HVB, stödboende och SIS (Statens institutionsstyrelse). I slutet på 2024 hade vi inga barn och unga placerade i HVB och trenden har även fortsatt under början av 2025. Vi tror dock att antalet placerade kommer att öka mot sommaren 2025 och ligga strax under budgetnivån. Andelen barn och unga i stödboende i slutet på 2024 var 9 placeringar och är fortsatt i samma nivå under början av 2025. Inom SIS har utvecklingen minskat kraftigt år 2025 i jämförelse med tidigare år. I början på 2025 har vi endast 1 ungdom placerad i SIS i jämförelse med början på 2024 då antalet placeringar var 7 stycken. Antalet placeringar under 2025 beräknas till 1,5 placeringar i genomsnitt och öka till 2 placeringar under 2026-2028.

Institutionsvård vuxen

Antalet placeringar inom HVB för vuxna var i snitt 7 årsplaceringar under 2024 med en topp under maj och juni för att sedan avta mot slutet av året. Prognosen för år 2025 bedöms till 9,7 årsplaceringar vilket är en stor ökning jämfört med föregående år. Vi beräknar att det under åren 2026-2028 kommer att ligga på samma nivå. I genomsnitt beräknas antalet placeringar inom SIS för vuxna ligga på 1 placering under 2025 och utvecklingen bedöms öka till 1,9 placeringar under de kommande åren 2026-2028.

Konsulentstödda familjehem barn och unga

I början på 2025 har andelen barnplaceringar i konsulentstödda familjehem minskat i jämförelse med i slutet på 2024. Under 2025 beräknas antalet placeringar ligga på 15,4 i genomsnitt. Under 2026-2028 bedöms antalet placeringar ligga på motsvarande nivå som under 2025.

Stödboende Vuxna

Antalet placeringar inom stödboende för vuxna beräknas ligga på 1,6 stycken under 2025. Vi bedömer att utvecklingen antas minska till 1,0 placering under de kommande tre åren.

Konsulentstödda familjehem vuxna

Under 2025 har vi 1,0 placeringar inom konsulentstödda familjehem vuxna. Denna placeringsform är väldigt ovanlig och därför bedömer att vi inte kommer att ha några vuxna placeringar inom konsulentstödda familjehem under 2026-2028.

Lokaler

I den av socialnämnden beslutade lokalbehovsplanen konstateras ett behov av att se över möjligheten till andra lokaler för förvaltningen som idag har sin verksamhet i lokaler på Källgatan. I samma plan definieras även ett behov av ett ytterligare stödboende för personer med missbruk och beroende.

5.2.2 Flytt av budgetramar

Miljoner kronor	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028
GIS	-0,2	-0,2	-0,2
KLF Försäkringskostnader	-0,1	-0,1	-0,1
Totalt (mnkr)	-0,3	-0,3	-0,3

5.3 Taxor och avgifter

Socialnämnden tar ut avgifter för vård och boende utanför det egna hemmet och för familjerådgivning.

För kommande år är inga förändringar föreslagna.

När det gäller avgifter för vård och boende utanför det egna hemmet så är området reglerat via lagstiftning vad kommuner som mest får ta ut i avgift.

Avgiften för vård och boende utanför det egna hemmet kan som mest kosta det aktuella maxbeloppet per månad.

Nämndens möjligheter att påverka avgifterna är mot ovanstående kraftigt begränsade och genom årens lopp har avgifterna därför uteslutande endast uppräknats vid förändring av de belopp som anges i 18 kap 20 § socialförsäkringsbalken (2010:110) och 6 kap 1 § socialtjänstförordningen (2001:937).

Avgifter för familjerådgivning avser inte att täcka någon särskild kostnad utan har endast till syfte att minska risken för uteblivna besök. Av den anledningen har avgiften varit densamma under flera år. Avgiften får ej vara så pass stor att den riskerar att familjer med behov av rådgivning avstår detta av ekonomiska skäl.

6 Förändringar om ramen minskas

Om kommunens intäkter blir lägre än beräknat för perioden 2026–2028 krävs beredskap. Riktade effektiviseringar, snarare än allmänna neddragningar, kan då behövas för att säkerställa att verksamhetens prioriterade mål nås.

I detta kapitel presenterar därför nämnden vilka förändringar som skulle kunna bli nödvändiga om

budgetramen minskas med ytterligare en procent, utöver redan beslutade effektiviseringar i kommunfullmäktiges årsplan för 2025. Kapitlet innehåller även en analys av konsekvenserna av föreslagna förändringar, ur ett målgrupps-, medarbetar- och kvalitetsperspektiv.

Det är viktigt att framhålla att detta enbart är ett tänkbart scenario och inte beslutade åtgärder som ska verkställas. Syftet med detta kapitel är att skapa ett underlag för kommande strategiska prioriteringar om kommunens ekonomi skulle försämrats framöver.

Effektivisering inlagd i ramen för budget 2026 har hanterats av Socialnämnden genom minskning av vårdkostnader. Om ramen minskas med ytterligare en procent är bedömningen att en sådan förändring ska fortsätta att fördelas på vårdkostnader men att den också påverkar andra utgifter. Nämnden har på kort tid, sedan 2022 och framåt, gjort flera effektiviseringar vilka främst riktats mot vårdkostnader samt oberoende av konsulter. Med tilldelad ram för 2026 och 2027 fortsätter arbetet med att ge insatser i öppenvård men med ytterligare effektivisering som ökar tempot i att minska kostnader är bedömningen att en översyn behöver genomföras med fokus på hur nämnden kan minska andra kostnader så som personal, lokalhyra etc.

	2026	2027	2028
Minskad vård	-1,5	-1,5	-1,5
Minskad personal	-1,4	-1,4	-1,4
Totalt (mnkr)	-2,9	-2,9	-2,9

7 Investeringsplan 2026–2035

7.1 Analys av nämndens investeringsbehov

Till grund för lokalbehovsplanen är prognostiserad befolkningsökning 2023, förändringar i omvärlden, förväntad utveckling av arbetssätt och organisation av kommunens verksamheter som påverkar verksamheten.

Fram till 2040 förväntas Enköpings kommun enligt befolkningsprognosen 2023 att öka kommuninvånarantalet till 61 000 år 2040. Det innebär en ökning med ca 13 000 invånare. Socialförvaltningens verksamhet på Källgatan har under flera år behövt utöka sin verksamhet för att möta kommuninvånarnas behov av insatser. Det innebär nu att verksamheten är trångbodda och behöver utöka sina lokaler. Under 2025 togs en ny mindre lokal i anslutning till nuvarande lokal på Källgatan i drift för att minska trångboddheten.

När det nya kommunhuset står färdigt så kommer ca 10 personer flytta sin huvudsakliga arbetsplats från Källgatan dit.

Detta sammantaget är åtgärder som kommer skapa bättre förutsättningar för en bättre arbetsmiljö för medarbetarna. Det kommer dock kvarstå en viss trångboddhet och inga möjligheter att växa

inom lokalen. Därför har socialförvaltningen beställt hjälp av samhällsbyggnadsförvaltningen att se över vilka alternativa lokaler som skulle passa socialförvaltningens verksamhet på Källgatan bättre.

Den nya Socialtjänstlagen ger kommunerna tydliga direktiv att arbeta mer förebyggande samt att ge ett mer tillgängligt stöd. Idag finns många av de funktioner som arbetar förebyggande och behandlande lokaliserade i familjens hus. På sikt kommer den lokalen behöva utökas alternativt flytta till en lokal som rymmer hela verksamheten.

Ett stödboende för personer med beroendeproblematik behöver tillkomma under perioden. Det kan med fördel förläggas till ett trapphus med ca 8–10 lägenheter.

7.2 Skattefinansierad investeringsplan

7.2.1 Inventarier

7.2.2 Sammanställd skattefinansierad investeringsplan

Belopp i miljoner kronor	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	Summa 2026–2035
Inventarier	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3	-3,0
Fastigheter											

7.3 Större investeringar efter 10-årsplanen